

Uz sākumlapu>Prasības iesniegšana tiesā>Tiesu sistēma (ES un valstu)>**Tiesu sistēma dalībvalstīs**

Tiesu sistēma dalībvalstīs

Ziemeļīrija

Šajā iedaļā ir sniegts pārskats par tiesām Ziemeļīrijā.

Tiesu sistēmas organizācija – tiesu sistēmas

Apvienotajā Karalistē ir trīs jurisdikcijas: Anglijas un Velsas, Skotijas un Ziemeļīrijas jurisdikcija.

Tiesu veidi – īss apraksts

Augstākā tiesa

2009. gadā jaunā **Apvienotās Karalistes Augstākā tiesa** (*Supreme Court of the United Kingdom*) pārņēma Lordu palātas Apelācijas komitejas (*Appellate Committee of the House of Lords*) jurisdikciju. Tā pārņēma arī Karalienes (karaļa) padomes (*Privy Council*) Tieslietu komitejas (augstākā pārsūdzības tiesa vairākās neatkarīgās Nāciju sadraudzības (*Commonwealth*) valstīs, Apvienotās Karalistes aizjūras teritorijās un Apvienotās Karalistes atkarīgajās teritorijās) decentralizētās funkcijas.

Augstākā tiesa ir **pēdējā pārsūdzības instances tiesa** Apvienotajā Karalistē gan krimināllietās, gan civillietās, taču Skotijā iztiesātās krimināllietās nav tiesību iesniegt pārsūdzību Augstākajā tiesā. Šādās lietās atļauju iesniegt pārsūdzību Augstākajā tiesā var piešķirt tikai tad, ja attiecīgā lieta ir saistīta ar kādu publiskas nozīmes tiesisku jautājumu.

Apelācijas tiesa

Apelācijas tiesa (*Court of Appeal*) izskata sūdzības par Kroņa tiesas (*Crown Court*) nolēmumiem krimināllietās un par Augstās tiesas (*High Court*) nolēmumiem civillietās.

Augstā tiesa

Augstā tiesa (*High Court*) izskata civillietas, pārsūdzības krimināllietās, un tai ir arī pilnvaras pārskatīt personu vai organizāciju darbības, lai pārliecinātos, ka tās ir rīkojušās likumīgi un taisnīgi. Augstā tiesa parasti izskata lietas, kurās prasības summa pārsniedz GBP 30 000. Dažos gadījumos lietu, kurā prasības summa pārsniedz GBP 30 000, no Augstās tiesas var pārsūtīt grāfistes tiesai (*county court*), un tieši tāpat lietu, kurā prasības summa ir mazāka par GBP 30 000, var no grāfistes tiesas pārsūtīt Augstajai tiesai.

Augstajā tiesā ir šādas trīs nodaļas:

Ģimenes lietu nodaļa:

izskata sūdzības par mirtiesu un grāfistes tiesu nolēmumiem laulības lietās, izskata garīgi slimu cilvēku lietas un vienkāršas testamenta apstiprinājuma lietas;

Karalienes (karaļa) tiesas nodaļa (*The Queens Bench Division*):

Karalienes (karaļa) tiesas nodaļa nodarbojas ar liela apmēra un/vai sarežģītām kompensācijas prasībām. Tā izskata arī ierobežotu skaitu sūdzību par mirtiesu vai Kroņa tiesas nolēmumiem, pārskata organizāciju darbības, lai pārliecinātos, vai tās ir rīkojušās likumīgi, un izskata lietas saistībā ar apmelošanu un neslavas celšanu;

Kancelejas nodaļa (*The Chancery Division*):

Kancelejas nodaļa izskata lietas, kuras ir saistītas ar trastiem, apstrīdētiem testamentiem, uzņēmumu darbības pārtraukšanu, bankrotiem, hipotēkām, labdarības organizācijām, apstrīdētiem ienākumiem (parasti ienākumu nodokļa), u. c. lietām.

Kroņa tiesa

Kroņa tiesa (*Crown Court*) izskata šāda veida lietas:

lietas par smagākiem noziedzīgiem nodarījumiem, ko iztiesā tiesnesis, parasti piedaloties zvērinātajiem;

notiesājošus mirtiesu nolēmumus, kas pārsūtīti Kroņa tiesai, lai noteiktu sodu.

Brīvības atņemšanas un naudas soda apmērs, ko Kroņa tiesa var piespriest, ir bargāks nekā mirtiesā.

Grāfistes tiesa

Grāfistes tiesas (*county courts*) izskata civillietas, un lietas tajās izskata tiesnesis vai apgabaltiesnesis. Grāfistes tiesa parasti izskata lietas, kurās prasības summa ir mazāka par GBP 30 000 (vai GBP 45 000 taisnīguma tiesību (*equity*) lietās). Lietas, kurās prasības summa ir lielāka, izskata Augstajā tiesā (skatīt iepriekš). Visas lietas, kas izriet no regulētiem kredīta līgumiem, neatkarīgi no to vērtības vispirms ir jāizskata grāfistes tiesā.

To lietu piemēri, kuras izskata grāfistes tiesa:

īpašnieka un īrnieka strīdi: piemēram, pārņemšana valdījumā (izlikšana), īres parādi, remonts;

strīdi, kuros iesaistīti patērētāji: piemēram, par nekvalitatīvām precēm vai pakalpojumiem;

prasības saistībā ar personisku kaitējumu (aiz neuzmanības radītu kaitējumu): piemēram, ceļu satiksmes negadījumi, kaitējums, ko radījušas bedres ietvēs, negadījumi darba vietā;

laulības šķiršanas lietas, kurās ir vienošanās starp laulātajiem (taču šādas lietas izskata tikai dažas grāfistes tiesas);

lietas, kas saistītas ar diskrimināciju uz rases vai dzimuma pamata;

ar parādiem saistītas lietas: piemēram, lietas, kurās kreditori prasa maksājumu veikšanu;

ar darba tiesiskajām attiecībām saistītas lietas: piemēram, lietas, kas saistītas ar neizmaksātu darba samaksu vai darba algu, vai izmaksājamo atlaišanas pabalstu;

pārsūdzības lietas no mirtiesām, ko izskata tiesnesis (un vismaz divi mirtiesneši, ja atbildētājs ir nepilngadīga persona).

Maza apmēra prasību lietas

Arī maza apmēra prasību lietas izskata grāfistes tiesā. Maza apmēra prasību lieta ir lieta, kurā prasības summa nepārsniedz GBP 3000.

Mirtiesas

Mirtiesas (*Magistrates' Courts*) izskata krimināllietas un dažas civillietas. Lietas izskata apgabaltiesnesis (mirtiesas).

Krimināllietas mirtiesā.

Mirtiesas izskata krimināllietas, kurās atbildētājam nav tiesību uz zvērināto tiesu. Šādi nodarījumi tiek saukti par kriminālpārkāpumiem (*summary offences*).

Maksimālais sods par kriminālpārkāpumiem ir sešu mēnešu brīvības atņemšanas sods un/vai naudas sods apmērā līdz GBP 5000.

Miertiesas arī izskata lietas par tādiem nodarījumiem, kurās atbildētājs var izvēlēties zvērināto tiesu, taču ir izvēlēties, lai viņa lietu izskatītu miertiesā. Ja atbildētājs izvēlas zvērināto tiesu, lieta tiek nodota Kroņa tiesai.

Jauniešu tiesa (*Youth Court*)

Jauniešu tiesa izskata lietas, kurās noziedzīgus nodarījumus izdarījuši jaunieši, kas ir vecumā no 10 līdz 17 gadiem. Jauniešu tiesa ietilpst miertiesā, un lietas izskata apgabaltiesnesis (miertiesas tiesnesis) un vēl divi īpaši apmācīti tiesneši, kas nav profesionāli tiesneši. Ja jauniešs tiek apsūdzēts ļoti smagā nodarījumā, par kuru pilngadīgu personu var sodīt ar brīvības atņemšanu uz 14 gadiem vai ilgāk, jauniešu tiesa lietu var nodot izskatīšanai Kroņa tiesā.

Civillietas miertiesā

Miertiesas izskata ierobežotu skaitu civillietu; tās ir šādas:

atsevišķi parādi: piemēram, ienākumu nodokļa parādi, valsts apdrošināšanas iemaksu parādi, PVN parādi, nomaksa pa daļām;

atļaujas: piemēram; atļauju piešķiršana, atjaunošana vai atņemšana bāriem un klubiem;

atsevišķas laulības lietas: piemēram, laulātā uzturīdzekļi un laulātā izlikšana no laulāto dzīvesvietas;

bērnu labklājība: piemēram, vietējās pašvaldības aprūpes vai uzraudzības rīkojumi, adopcijas process un rīkojumi par dzīvesvietu.

Izmeklēšanas tiesas (*Coroners' Courts*)

Izmeklē pēkšņas, vardarbīgas vai nedabīgas nāves apstākļus.

Tiesu hierarhija

Sīkāku informāciju un Ziemeļīrijas tiesu struktūras diagrammu var atrast [Ziemeļīrijas Tiesu un tribunālu dienesta tīmekļa vietnē](#).

Tiesu administrācija

Par Ziemeļīrijas jurisdikcijas tiesu administrāciju atbild [Ziemeļīrijas Tiesu un tribunālu dienests](#).

Tas ietver:

administratīvu atbalstu Ziemeļīrijas tiesām un tiesnešiem;

spriedumu civillietās izpildi ar centralizēta piespiedu izpildes dienesta palīdzību, ko nodrošina Spriedumu izpildes birojs;

administratīva atbalsta sniegšanu dažādiem tribunāliem.

Noderīgas saites

[Ziemeļīrijas Tiesu un tribunālu dienests](#)

Lapa atjaunināta: 28/08/2018

Šīs lapas dažādās valodu versijas uztur attiecīgās dalībvalstīs. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Vairāk informācija ir pieejama oriģinālā ieviešanas kompetentās valsts iestādēs, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Eiropas Komisija neuzņemas nekādas saistības un atbildību par datiem, ko satur šis dokuments, vai informāciju un datus, uz kuriem šajā dokumentā ir atsauces. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.